

Naam: F. Lagcher
Datum: 21 februari 2023
Eenheid/Programma: Adviespool

Collegevoorstel

Onderwerp	Voorgenomen bestuurlijke fusie tussen Stichting Openbaar Primair Onderwijs Almelo en Stichting Protestant Christelijk Onderwijs Noord Twente
Advies Is er een uiterste behandeldatum?	Besprekstuk Ja, 21 maart 2023
Portefeuillehouder	E.J.F.M. van Mierlo
Openbaar	Openbaar
Raadsvoorstel of raadsbrief	Raadsvoorstel

Toelichting voor de openbare besluitenlijst:

Stichting Openbaar Primair Onderwijs Almelo (OPOA) heeft aangegeven een fusie aan te willen gaan met de Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Noord Twente (PCO-NT) met ingang van 1 augustus 2023. De beide stichtingen vertegenwoordigen het openbaar en protestants christelijk basisonderwijs in de gemeenten Almelo en Wierden (enkel één PC-basisschool). Het college heeft besloten hierover een positief advies af te geven en vraagt de gemeenteraad om in te stemmen met de statutenwijziging.

Voorgesteld besluit

1. Een positief advies af te geven op de Fusie-effectrapportage (INT-86369) en de schoolbesturen Stichting Openbaar Primair Onderwijs Almelo en Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Noord Twente hiervan in kennis te stellen middels de bijgevoegde brieven (kenmerk UIT-23108372 en kenmerk UIT-23108373).
2. De gemeenteraad vragen in te stemmen met de voorliggende statutenwijziging middels bijgaand voorstel (kenmerk Raad - 2307635).

Inleiding

Het voornemen tot fusie (bekrachtigd met een intentieverklaring (INT-86368)) is door stichting OPOA aangekondigd en besproken in het reguliere overleg tussen het schoolbestuur en de gemeente Almelo. Voorliggende afgifte van een positief advies volgt op het schriftelijke verzoek van Stichting Openbaar Primair Onderwijs Almelo en Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Noord Twente d.d. 16 januari 2023 en na consultatie door VOS/ABB. Zij heeft onderzoek gedaan naar de validiteit van het afgelopen proces en de voorgenomen besluiten. De stichtingen hebben een positief advies van het college nodig gelet op artikel 64b, tweede lid, aanhef en sub j van de Wet op het primair onderwijs. Dat artikel bepaalt namelijk dat de Fusie-effectrapportage ten minste een weergave bevat van een advies van het college van burgemeester en wethouders van de betrokken gemeenten over de wenselijkheid van de voorgestelde fusie.

Het betreft hier een fusie tussen openbaar en bijzonder onderwijs tot een zogenaamde stichting Samenwerkingsbestuur. Hiertoe dienen de statuten gewijzigd te worden. Besluitvorming hierover is voorbehouden aan de gemeenteraad. De relevante artikelen uit de WPO (en de Grondwet) zijn bijgevoegd (INT-86373).

Beoogd effect

Met de fusie tussen beide stichtingen beogen we een versterking van de kwaliteit van onderwijs in de gemeente Almelo. Belangrijk aspect hierin is het bieden van gelijke kansen. Door schaalvergroting kan er meer geld naar het primaire onderwijsproces gaan en kan daar waar nodig betere ondersteuning binnen het onderwijs worden ingezet. Bij schaalvergroting wordt ook gekeken naar het aantal toekomstbestendige scholen, waarbij ouders iets te kiezen houden. In de al lopende nieuwbouwtraject(en) waarin beide besturen participeren kan hierdoor efficiënter worden samengewerkt. De fusie verkleint aan de ene kant (door de gemiddelde schoolgrootte) de kans dat scholen moeten worden opgeheven. Aan de andere kant liggen er kansen in sommige gevallen scholen te laten fuseren binnen de gefuseerde stichting.

Argumenten voor

1.1 Op basis van aangeleverde stukken kan positief advies gegeven worden

De beide onderwijsstichtingen hebben onderzoek gedaan naar de voor- en nadelen van een fusie. Dit fusieonderzoek is inmiddels afgerond. De resultaten van dit onderzoek zijn dat door de bestuurlijke fusie de kwaliteit van onderwijs beter gewaarborgd en kostenefficiënter beleid gevoerd kan worden. Daarnaast ontstaat er na de fusie een robuuste stichting waarin voor zowel ouders als leerkrachten instandhouding van scholen beter gerealiseerd kan worden. Ook ontstaat er een sterkere werkgever die de risico's gezamenlijk beter kan afdekken. In de stichting Samenwerkingsbestuur wordt ook het openbaar onderwijs in een genoegzaam aantal scholen in stand gehouden en gewaarborgd. De fusie biedt vervolgens schaalvoordelen, waardoor meer middelen naar de kwaliteit en het primaire proces kunnen. Deze resultaten zijn terug te lezen in bijgesloten Due Diligence rapport (INT-86371), waarin onderzoek naar de financiële risico's gedaan is en in de bijgesloten eindrapportage fusieonderzoek (INT-86370) dat de resultaten van het fusieonderzoek weergeeft.

1.2 De kwaliteit van onderwijs wordt geborgd na fusie

Als beide stichtingen niet fuseren wordt verwacht dat de afzonderlijke besturen op termijn niet meer de kwaliteit kunnen leveren die zij zouden willen leveren. Ook zullen dan eerder scholen opgeheven moeten worden, waardoor leerlingen en mogelijk ook personeel zal moeten vertrekken naar andere stichtingen.

1.3 Fusie tussen stichting OPOA en PCO-NT levert meeste voordeel op

Een fusie met een andere partner in de regio (bijvoorbeeld het voortgezet onderwijs in Almelo of Varietas (Salland en Twente) zal minder voordelen opleveren. Een fusie met een stichting voor voortgezet onderwijs levert bijvoorbeeld geen voordeel op voor het kunnen inzetten van elkaars leerkrachten. Een fusie met stichting Varietas ligt niet voor de hand omdat deze stichting zowel openbaar als bijzonder onderwijs bedient in meerdere gemeenten.

2.1 Conform de huidige statuten van stichting OPOA artikel 15 lid 1 dient de gemeenteraad in te stemmen met de statutenwijziging

Door de gemeenteraad te vragen in te stemmen met de benodigde statutenwijziging volgen we de afspraken zoals deze in de huidige statuten opgenomen zijn.

2.2. Het extern toezicht door de gemeenteraad is in de nieuwe statuten goed gewaarborgd

Binnen de nieuwe statuten zijn ruim voldoende waarborgen opgenomen om de gemeenteraad van Almelo in positie te brengen (houden) aangaande het extern toezicht op het openbaar onderwijs in de gemeente. Feitelijk wijzigt de betrokkenheid en toezicht van de gemeenten in beperkte mate ten opzichte van de huidige situatie.

De nieuwe statuten, die in de bijlage is opgenomen (INT-86373), voorzien hiervoor in het volgende:

Artikel 8 lid 3: de begroting wordt ontvangen ter informatie. Hierop kan een reactie worden gegeven, waarna ze definitief door het college van bestuur van de stichting worden vastgesteld.

Artikel 8 lid 8 sub j: een eventuele wijziging van de grondslag, opheffing, stichting, overname, samenvoeging, overdracht of afsplitsing van een of meer van de scholen kan slechts na goedkeuring van de gemeenteraad van Almelo daar waar het een of meerdere openbare scholen betreft.

Artikel 8 lid 8 sub k: (juridische) fusie, (af-)splitsing of ontbinding van de stichting; na goedkeuring van de gemeenteraad van Almelo daar waar het een of meerdere openbare scholen betreft.

Artikel 14 lid 6: het college van bestuur zendt de vastgestelde jaarrekening ter kennisgeving aan de gemeenteraad van Almelo. De gemeenteraad kan aan het college van bestuur een reactie op de vastgestelde jaarrekening zenden indien de gemeenteraad van mening is dat de belangen van het openbaar onderwijs in het geding zijn. Het college van bestuur informeert de raad van toezicht omtrent een dergelijke reactie, alsmede over het antwoord dat terzake aan de gemeenteraad wordt gezonden.

Artikel 15 lid 2 en 3:

Lid 2: Gelet op de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor het openbaar onderwijs, brengt het college van bestuur jaarlijks aan de gemeenteraad van Almelo verslag uit over de werkzaamheden, waarbij in ieder geval aandacht wordt geschonken aan de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs.

Lid 3: Gelet op de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor het openbaar onderwijs, informeert het college van bestuur de gemeenteraad van Almelo als bedoeld in het vorige lid gevraagd en ongevraagd, tijdig en volledig, over ontwikkelingen die van belangrijke invloed kunnen zijn op de continuïteit van de openbare scholen van de stichting.

Artikel 16 lid 5:

De statuten kunnen slechts worden gewijzigd na instemming van de gemeenteraad van Almelo. Goedkeuring door de gemeenteraad kan slechts worden onthouden indien een overheersende invloed van de overheid in de statuten niet langer is verzekerd voor zover het openbaar onderwijs betreft.

Artikel 17 lid 2 en 3:

Lid 2: Uitsluitend een besluit tot fusie waarbij de stichting verdwijnt, is onderworpen aan de goedkeuring van de gemeenteraad van Almelo. Een besluit tot fusie waarbij de stichting als verkrijgende rechtspersoon optreedt, is niet onderworpen aan zodanige goedkeuring.

Lid 3: Een besluit tot overdracht van een of meer scholen waar openbaar onderwijs wordt gegeven aan een andere rechtspersoon die daartoe bevoegd is, is onderworpen aan de goedkeuring van de gemeenteraad van Almelo.

Artikel 18 lid 1 en 2:

Lid 1: Het college van bestuur is bevoegd de stichting te ontbinden. Op een besluit tot ontbinding zijn zoveel mogelijk de bepalingen van artikel 16 van toepassing.

Lid 2: Hiertoe zal voorafgaand aan de besluitvorming terzake ontbinding van de stichting overleg gevoerd worden met de gemeenteraad van Almelo om de overheersende invloed van de overheid in deze te waarborgen.

Artikel 20 lid 4:

In geval van ernstige taakverwaarlozing door het college van bestuur of functioneren in strijd met de wet, voor zover het openbaar onderwijs betreft, neemt de gemeenteraad van de gemeente Almelo, de maatregelen die hij nodig acht om de continuïteit van het onderwijsproces te waarborgen voor zover het openbaar onderwijs betreft.

Kanttekeningen

2.1 Wijziging ten aanzien benoeming leden raad van toezicht in nieuwe statuten

De raad van toezicht oefent het interne toezicht uit op het college van bestuur. De raad van toezicht verzorgt onder meer het goedkeuren van besluiten van het bestuur, benoemt en ontslaat de bestuursleden en bepaalt de rechtspositie en de bezoldiging van de bestuursleden.

Daarnaast schrijft de Wet op het Primair Onderwijs voor dat besluiten van het bestuur over de begroting, het jaarverslag, de jaarrekening en het strategisch meerjarenplan de goedkeuring nodig heeft van de raad van toezicht.

Bij een stichting voor openbaar onderwijs worden de leden van de raad van toezicht benoemd door de gemeenteraad. Binnen het openbaar onderwijs zijn vanuit de wet ook bindende voordrachten van kracht. Bij een stichting voor bijzonder onderwijs (PC, RK of anders) is dit niet het geval. De leden van de raad van toezicht worden dan benoemd door de raad van toezicht zelf.

Door de voorgenomen fusie moeten de leden opnieuw benoemd worden, echter aangezien het openbaar en het protestants christelijk onderwijs samenkomen in een Stichting Samenwerkingsbestuur (artikel 17 WPO) worden de leden van de raad van toezicht niet meer benoemd door de gemeenteraad maar door de raad van toezicht zelf. Dit is verwoord in de nieuwe statuten in artikel 10 lid 2. Conform artikel 17a lid 2 WPO wordt de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad in de gelegenheid gesteld een bindende voordracht te doen voor één lid.

Kosten, opbrengsten en dekking

Dit voorstel brengt geen kosten met zich mee.

Uitvoering

Na een positief advies van het college kunnen beide schoolbesturen verdere stappen zetten. Zo is er een positief advies nodig om bij DUO een lichte toets aan te vragen. Na instemming op de statutenwijziging door de gemeenteraad kunnen Stichting OPOA en Stichting PCO-NT een definitief besluit nemen en kan de fusie geëffectueerd worden.

Bijlagen

Bij beslispoint 1:

1. Reactie aan schoolbesturen (UIT-23108372 en kenmerk UIT-23108373)
2. Intentieverklaring d.d. 26 november 2021 (INT-86368)
3. Fusie-effectrapportage Stichting Openbaar Primair Onderwijs Almelo en Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Noord Twente d.d. 2 november 2022 (INT-86369)
4. Eindrapportage Fusieonderzoek Stichting Openbaar Primair Onderwijs Almelo en Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Noord Twente d.d. 9 juni 2022 (INT-86370)
5. Due diligence rapport t.b.v. de fusie tussen Stichting Openbaar Primair Onderwijs Almelo en Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Noord Twente d.d. 13 januari 2022 (INT-86371)

Bij beslispoint 2: raadsvoorstel (kenmerk Raad - 2307635)

1. Definitieve concept statuten Stichting voor openbaar en protestants-christelijk primair onderwijs Almelo-Wierden (INT-86373)
2. Relevante wetsartikelen Grondwet en WPO (INT-86374)

Procesinformatie

Intern overleg

Het voorstel is afgestemd met juridisch adviseur

Afstemming met portefeuillehouder

Er heeft afstemming plaatsgevonden met wethouder van Mierlo en hij is akkoord met het voorstel.

Directie-advies

B&W voorstel standaard

Communicatie over het besluit

Regulier